

Att arbeta med SMADIT, exempel från länsstyrelserna

Arbetet med SMADIT (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken) bedrivs på varierande sätt över landet och utifrån lokala förutsättningar. För att ge exempel på olika sätt att arbeta beskriver vi i det här faktabladet länsstyrelsernas erfarenheter och arbete med SMADIT.

De flesta länsstyrelser samverkar och samarbetar med olika aktörer för att ge personer som rapporteras för ratt-, drogratt- eller sjöfylleri, direkt möjlighet till vård och stöd. Arbetet samordnas av länsstyrelsens ANDT-samordnare, ibland med stöd av samordnaren för det brottsförebyggande arbetet.

Vanligt med regional samverkan

I en majoritet av länen finns en regional samverkansgrupp för SMADIT. Oftast är länsstyrelsen sammankallande till gruppens möten och i vissa fall Polismyndigheten. De vanligaste samverkansparterna för länsstyrelsen i SMADIT-arbetet är Polismyndigheten och socialtjänsten, följt av regionen. I gruppen diskuterar aktörerna till exempel implementeringsfrågor som hur överlämning från polisen till vård och behandling ska ske och hur kontaktvägar kan etableras. Andra vanliga frågor handlar om överenskommelser mellan samverkansparterna, uppföljning och informationsspridning, utbildning och konferenser.

Länsstyrelserna deltar ofta i styrgrupp för arbetet

I drygt hälften av länen där SMADIT-arbete pågår finns även en styrgrupp som har mandat att besluta om arbetets riktning. Länsstyrelserna finns med i de flesta styrgrupper tillsammans med till exempel Polismyndigheten, regionen och i ett par fall även Tullverket och Kriminalvården. Vissa länsstyrelser har också ingått avtal med andra aktörer, till exempel Polismyndigheten och socialtjänsten, om att bidra i SMADIT-arbetet.

Detta är SMADIT

SMADIT är ett arbetssätt som går ut på att erbjuda personer som ertappas för ratt-, drogratt- eller sjöfylleri en vårdkontakt. Syftet är att minska antal återfall i den här typen av brott samt ge personer direkt möjlighet till vård och stöd. SMADIT förutsätter samverkan och samarbete mellan olika aktörer som polis, region, länsstyrelse, kommun och i vissa fall Kustbevakningen och Tullverket.

Stödjer arbetet på flera sätt

Ett av de vanligaste sätten som länsstyrelserna stöttar arbetet med SMADIT är genom att arrangera konferenser och att sammanställa uppföljningar. Det kan också handla om att:

- driva utvecklingsarbete om kommunikation
- initiera kartläggningar av arbetet i länet
- samordna arbetet, författa eller samordna förnyade överenskommelser
- skapa diskussionsforum, dialogmöten och informera kommuner
- starta nätverk, delta på möten, omvärldsbevaka och sprida goda exempel från andra SMADIT-samarbeten.

Uppföljning

I knappt hälften av länen genomförs uppföljningar av SMADIT-arbetet. Länsstyrelsen är ofta ansvarig för uppföljningen, liksom Polismyndigheten och regionen i ett par fall. I ett län delar Länsstyrelsen, regionen och Polismyndigheten på ansvaret.

En vanlig anledning till att SMADIT-arbetet inte följs upp är att det saknas rutiner för det. Det kan även handla om att man inte har tillräckligt med data eller brist på samverkan och resurser.

Framgångsfaktorer för ett välfungerande SMADIT-arbete

Länsstyrelserna har identifierat flera framgångsfaktorer i det regionala SMADIT-arbetet:

- Aktörer som kan prioritera arbetet.
- En god struktur och gemensamma mål för arbetet.
- Rutiner för kontakten mellan polis och behandlare.
- Samverkan som bygger på engagemang från aktiva aktörer, och som har en samordnande aktör, får mer driv i arbetet.
- Uppföljning för att se resultatet av det regionala arbetet och motivera samverkansparter.
- Utbildningsinsatser riktade till samverkande myndigheter såsom Polismyndigheten och till personal som arbetar med behandling.
- Återkoppling till polisen för att motivera det fortsatta arbetet.
- Överenskommelser och avtal som utgör en grund för det gemensamma arbetet.

Om detta kunskapsstöd

Faktabladet baseras på resultatet av en webbenkät om SMADIT-arbete till länsstyrelserna. Enkätfrågorna handlade om samverkan, arbetssätt och uppföljning under verksamhetsåret 2018 och besvarades av länsstyrelsernas ANDT-samordnare under maj-juni 2019.

Samtliga 21 länsstyrelser besvarade enkäten. Sammanställningen bygger på svaren från de 15 länsstyrelser som uppgav att SMADIT-arbete genomfördes i deras län. Svar på frågor med öppna svar eller kommentarsmöjlighet har kategoriserats på övergripande nivå och sedan analyserats med en enkel textanalys.

Användning

- Faktabladet beskriver hur länsstyrelserna arbetar med SMADIT, men är ingen komplett redovisning av arbetet.
- Faktabladet kan användas som stöd och inspiration för länsstyrelser, polisregioner, kommuner och regioner som vill starta eller utveckla samverkan regionalt och lokalt.
- Läs också vårt faktablad Att arbeta med SMADIT, exempel från polisregionerna.